

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات زندان ها و امور زندانیان

تدوین:

گروه علمی مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۷

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه قوانین و مقررات زندان‌ها و امور زندانیان / تدوین گروه علمی مؤسسه آموزش عالی آزاد چتردانش.
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۷۳ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۵۸-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	فیپا
موضوع	زندان -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Prisons -- Law and legislation-- Iran
موضوع	زندانین -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	Prisoners -- Legal status, laws, etc. -- Iran
موضوع	حقوق جزا -- ایران
موضوع	Criminal law -- Iran
شناسه افزوده	موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
رده بندی کنگره	KMH۴۷۹۸ / ۱۲۸۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۳۴۴/۵۵۰۳۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۴۴۸۴۴۵

نام کتاب	مجموعه قوانین و مقررات زندان‌ها و امور زندانیان
ناشر	چتر دانش
تدوین	گروه علمی مؤسسه آموزش عالی آزاد چتردانش
نوبت و سال چاپ	اول - ۱۳۹۷
شمارگان	۱۰۰۰
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۵۸-۲
قیمت	۱۴۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: قوانین ۱۰

قانون انتقال زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی موجود به خارج از

شهرها مصوب ۱۳۸۰ مجلس شورای اسلامی ۱۱

قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴ مجلس

شورای اسلامی ۱۳

لایحه قانونی واگذاری اداره امور زندان‌ها به وزارت دادگستری مصوب ۱۳۵۸

نخست وزیر ۱۶

قانون مقررات اداری و استخدامی دادستانی کل، دادسراها، دادگاه‌های انقلاب

اسلامی، سازمان زندان‌ها و سازمان قضایی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۰

مجلس شورای اسلامی ۱۹

قانون تعلیق مجازات زندانیان مصوب ۱۳۳۱ مجلس شورای ملی ۲۱

قانون راجع به وادار نمودن محبوسین غیرسیاسی به کار مصوب ۱۳۱۴ مجلس

شورای اسلامی ۲۲

قانون راجع به آزادی مشروط زندانیان مصوب ۱۳۳۷ مجلس شورای ملی ... ۲۴

از قانون آیین دادرسی کیفری ۲۶

از قانون آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی ۳۱

از قانون مجازات اسلامی ۳۲

بخش دوم: آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و تصویب نامه‌ها ۳۷

آیین نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور ۳۸

بخش نخست: امور کلی ۳۸

فصل نخست: تعریف‌ها و واژه‌شناسی ۳۸

فصل دوم: وظایف سازمان و مسئولان اداره‌کننده و ناظر زندان، بازداشتگاه‌ها، مراکز

حرفه‌آموزی و اشتغال و سایر مراکز وابسته به سازمان ۴۱

بخش دوم: مقررات عمومی ۵۷

فصل نخست: پذیرش، تشخیص و طبقه‌بندی	۵۷
فصل دوم: امور داخلی، برنامه‌ریزی روزانه، تغذیه و بهداشت	۶۳
فصل سوم: اشتغال و حرفه‌آموزی	۷۲
فصل چهارم: برنامه‌های بازپرورانه	۷۵
فصل پنجم: تخلف‌ها و تنبیه‌های درون مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال و زندان‌ها	۸۲
بخش سوم: رابطه محکوم با خارج از مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال یا زندان	۸۵
فصل نخست: ملاقات	۸۵
فصل دوم: ارسال مراسله‌های پستی	۸۹
فصل سوم: مرخصی	۹۱
فصل چهارم: انتقال، اعزام و بدرقه محکوم	۹۵
بخش چهارم: آماده‌سازی برای خروج از زندان و مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال	۹۷
فصل نخست: فعالیت‌های مددکاری	۹۷
فصل دوم: نحوه آزادی محکومان	۹۸
آیین‌نامه اجرایی مددکاری اجتماعی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوبه رئیس قوه قضائیه مورخ ۱۳۷۹	۱۰۰
آیین‌نامه اجرایی مراقبت‌های الکترونیکی مصوب ۱۳۹۷ ریاست قوه قضائیه	۱۰۷
آیین‌نامه کمیسیون عفو و تخفیف مجازات محکومین مصوب ۱۳۸۷ رئیس قوه قضائیه	۱۱۳
فصل اول: تشکیلات	۱۱۳
فصل دوم: روش کار	۱۱۴
فصل سوم: مناسبت‌های عفو، تخفیف و تبدیل مجازات	۱۱۷
فصل چهارم: سیاست‌ها و شرایط عفو، تخفیف و تبدیل مجازات	۱۱۸
آیین‌نامه اجرایی کانون اصلاح و تربیت مصوب ۱۳۴۷	۱۲۱
فصل ۱- سازمان کانون اصلاح و تربیت	۱۲۱
فصل ۲- وظایف مسئولین کانون اصلاح و تربیت	۱۲۳
فصل ۳- مقررات انضباطی، تشویقی و پایان دوره نگاهداری اطفال	۱۲۶
فصل ۴- مقررات مربوط به مشاورین دادگاه‌های اطفال و مددکاران اجتماعی	۱۲۸

آیین‌نامه مراکز مراقبت بعد از خروج- مصوبه رئیس قوه قضائیه در تاریخ	۱۳۷۸.....
۱۳۱.....	
آیین‌نامه شیوه رسیدگی و اجرای آراء کمیسیون‌های استانی و ملی جبران	
خسارت ناشی از بازداشت مصوبه شماره ۱۰۰/۵۳۴۵۸/۹۰۰۰/رئیس قوه قضائیه	
در تاریخ ۱۳۹۵.....	۱۳۴.....
فصل اول: تعاریف.....	۱۳۴.....
فصل دوم: تشکیلات.....	۱۳۴.....
فصل سوم: شیوه رسیدگی.....	۱۳۵.....
فصل چهارم: اجرای رأی.....	۱۳۸.....
فصل پنجم: سایر مقررات.....	۱۳۹.....
آیین‌نامه انجمن حمایت از زندانیان مصوب ۱۳۶۰ شورای عالی قضایی.....	۱۴۰.....
فصل اول: تشکیلات.....	۱۴۰.....
فصل دوم: اختیارات و وظایف مدیرعامل، مسئولین دفتری و متصدیان.....	۱۴۱.....
موارد متفرقه.....	۱۴۲.....
آیین‌نامه اجرایی بیمه درمانی زندانیان مصوب ۱۳۶۱ هیئت وزیران.....	۱۴۴.....
آیین‌نامه نحوه تبدیل وضع کارکنان مشمول قانون مقررات اداری و استخدامی	
دادستانی کل، دادسراها و دادگاه‌های انقلاب اسلامی، سازمان زندان‌ها و	
سازمان قضایی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۰ هیئت وزیران.....	۱۴۸.....
آیین‌نامه شورای برنامه‌ریزی و مدیریت بهداشت روان و اصلاح رفتار زندانیان	
کشور مصوب ۱۳۸۱ رئیس قوه قضائیه.....	۱۵۱.....
آیین‌نامه اجرایی نحوه ایجاد، اداره و نظارت بر بازداشتگاه‌های انتظامی	
مصوبه رئیس ۱۳۹۱ قوه قضائیه.....	۱۵۴.....
آیین‌نامه نحوه تفکیک و طبقه‌بندی زندانیان مصوبه ۱۳۸۵ رئیس قوه قضائیه.....	۱۵۸.....
آیین‌نامه و مقررات زندان‌ها مصوب ۱۳۶۸ رئیس دیوان عالی کشور.....	۱۶۳.....
فصل اول: پذیرش و تشخیص.....	۱۶۳.....
بخش اول: پذیرش.....	۱۶۳.....
بخش دوم: تشخیص و طبقه‌بندی.....	۱۶۶.....

۱۶۸	بخش سوم: واحد آمار و کامپیوتر
۱۶۹	فصل سوم: برنامه روزانه زندانیان
۱۷۱	فصل چهارم: امور داخلی و عمومی زندانیان
۱۷۱	بخش اول: مقررات آسایشگاه
۱۷۲	بخش دوم: پوشاک و وسائل خواب
۱۷۳	بخش سوم: تغذیه زندانیان
۱۷۵	بخش چهارم: مقررات خرید از فروشگاه‌های زندان
۱۷۵	فصل پنجم: نظافت، بهداشت و بهداری زندان
۱۷۵	بخش اول: نظافت داخلی
۱۷۶	بخش دوم؛ نظافت و بهداشت شخصی زندانیان
۱۷۷	فصل ششم: رابطه زندانی با خارج از زندان
۱۷۷	بخش اول: ملاقات زندانیان
۱۸۱	بخش سوم: طرز دریافت مرسولات پستی و هدایا
۱۸۲	بخش چهارم: تحکیم مبانی خانوادگی زندانیان
۱۸۲	بخش پنجم: مرخصی زندانیان
۱۸۳	بخش ششم: انتقال و اعزام و بدرقه زندانی
۱۸۳	بخش هفتم: روابط عمومی
۱۸۴	فصل هفتم: آموزش و پرورش زندانیان
۱۸۴	بخش اول: فعالیت‌های آموزشی
۱۸۶	بخش دوم: فعالیت‌های مذهبی
۱۸۷	بخش سوم: تربیت بدنی
۱۸۷	بخش چهارم: تفریحات سالم
۱۸۸	فصل هشتم: اشتغال و حرفه‌آموزی
۱۸۸	بخش اول: نوع و کیفیت کار زندانیان
۱۸۹	بخش دوم: درآمد کار زندانی
۱۹۱	بخش سوم: نحوه اداره مؤسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی
۱۹۱	فصل نهم: روابط زندانیان با مأموران زندان و تشویق و تنبیه آنها

فصل دهم: مقررات مربوط به نحوه آزادی زندانیان ۱۹۳

آیین‌نامه اجرایی قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی ۱۹۷

آیین‌نامه اجرایی امور خودکفایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور - مصوبه رئیس قوه قضائیه مورخ ۱۳۷۸ ۲۰۱

آیین‌نامه اجرایی نحوه اداره بازداشتگاه‌های امنیتی - مصوبه ۱۳۸۵ رئیس قوه قضائیه ۲۰۴

آیین‌نامه اجرایی بازداشتگاه‌های موقت مصوبه رئیس قوه قضائیه مورخ ۱۳۸۵ ۲۰۷

آیین‌نامه اجرایی قانون انتقال زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی موجود به خارج از شهرها مصوب ۱۳۸۶ هیئت وزیران ۲۰۹

آیین‌نامه اجرایی شیوه استقرار و اجرای وظایف معاونت اجرای احکام کیفری یا واحدی از آن در زندان‌ها و مؤسسات کیفری مصوبه شماره ۹۰۰۰/۷۰۱۲۰/۱۰۰ ۲۱۳

دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها - مصوبه شماره ۹۰۰۰/۳۵۳۴۸/۱۰۰ - ۱۳۹۵ رئیس قوه قضائیه ۲۱۸

دستورالعمل حبس با خدمت موضوع تبصره ماده ۱۱ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی ۲۲۸

فصل اول: کلیات ۲۲۸

فصل دوم: مقررات اجرایی حبس با خدمت، نحوه هماهنگی با فرمانده مربوط و وضعیت خدمتی محکومین حبس با خدمت ۲۲۹

طرز حفاظت زندانیان در قرارگاه‌های صنعتی و فلاحی مصوب ۱۳۱۵ ۲۳۳

نحوه اتخاذ تصمیم در مورد فعل و انفعال ساختمان زندان‌ها و تهیه دستورالعمل نحوه اداره بازداشتگاه و زندان افراد نظامی و انتظامی مصوب ۱۳۶۷ هیئت وزیران ۲۳۵

اقدامات اجرایی به منظور بهره‌مندی زنان آزاد شده از زندان از حمایت‌های

موضوع قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست و آیین نامه اجرای آن مصوب
۱۳۷۴ هیئت وزیران..... ۲۳۶
مصوبه شورای عالی اداری در مورد شاخص‌های اختصاصی ارزیابی عملکرد
سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷..... ۲۳۷
تصویب نامه راجع به اضافه کار ساعتی کارکنان سازمان زندان‌ها و اقدامات
تأمینی و تربیتی کشور..... ۲۳۹

بخش سوم: اساس نامه‌ها ۲۴۰

اساس نامه انجمن‌های حمایت زندانیان مصوب ۱۳۶۰ شورای عالی قضایی ۲۴۱
اساسنامه بنگاه تعاون و حرفه‌آموزی و صنایع زندانیان کشور مصوبه ۱۳۸۲
رئیس قوه قضائیه..... ۲۴۹
فصل اول: اهداف ۲۴۹
اساسنامه بنیاد تعاون و حرفه‌آموزی و صنایع زندانیان کشور ۲۵۴
فصل اول: اهداف ۲۵۴
فصل دوم: ارکان بنگاه تعاون ۲۵۵
فصل سوم: سرمایه بنگاه تعاون ۲۶۱
اساسنامه ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند ۲۶۳
فصل اول: راهبردهای کلی ستاد دیه..... ۲۶۳
فصل دوم: ارکان ۲۶۵
فصل سوم: نمایندگی‌های استانی..... ۲۷۱
فصل چهارم: بازرسان ۲۷۲
فصل پنجم: انحلال ۲۷۲

بخش اول

قوانین

قانون انتقال زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی موجود به خارج از شهرها مصوب ۱۳۸۰/۹/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور که در این قانون به اختصار سازمان نامیده می‌شود، به منظور انتقال زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی داخل شهرها به خارج از آن، به استثنای بازداشتگاه‌ها، مکلف است اراضی و مستحدثات مربوط اعم از عرصه و اعیان را حسب مورد مطابق این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن به وزارت مسکن و شهرسازی واگذار نماید. وزارت مذکور نیز موظف می‌باشد ظرف حداکثر ده سال، ضمن تأمین اراضی مناسب، از محل فروش اراضی و مستحدثات مزبور با تغییر کاربری یا بدون آن و اعتباراتی که هر ساله در بودجه کل کشور در ردیف مستقل پیش‌بینی می‌شود نسبت به ایجاد زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی مورد نیاز وفق این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن اقدام نموده، پس از تکمیل در اختیار سازمان قرار دهد.

تبصره ۱- احداث زندان‌ها و مراکز مذکور بر اساس اولویت‌های تعیین شده از سوی سازمان و مطابق ضوابط مورد نظر آن انجام خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت مسکن و شهرسازی موظف می‌باشد در ساخت زندان‌ها و مراکز یادشده با در نظر گرفتن اهداف و ضوابط طرح‌های تهیه شده و لحاظ سرانه‌های استاندارد زیربنا برای هر نفر، در محل‌هایی که بر طبق مقررات تعیین می‌گردد با رعایت اصول معماری اماکن مذکور و بر اساس نظر کارشناسی سازمان درباره ساختمان و تأسیسات مربوط اقدام نماید.

ماده ۲- درآمد حاصل از فروش اموال موضوع ماده (۱) این قانون، به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز می‌شود. معادل پانزده درصد (۱۵٪) وجوه واریزی با پیش‌بینی در بودجه سالانه کشور در اختیار سازمان قرار می‌گیرد تا برای رفع نارسایی‌های زندان‌ها و نیز تعمیر و تکمیل ساختمان‌ها و تأسیسات زندان‌ها، بازداشتگاه‌ها، اردوگاه‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی هزینه نماید.

ماده ۳- سازمان مکلف است به محض تحویل گرفتن زندان و یا مرکز

اقدامات تأمینی و تربیتی جدید، حسب مورد، نسبت به تخلیه و در اختیار قرار دادن زندان و یا مرکز موجود در داخل شهر به وزارت مسکن و شهرسازی مطابق مدت و شرایط تعیین شده در آیین‌نامه اجرایی این قانون اقدام نماید. تحویل و تحول موارد مذکور حتی‌الامکان به‌طور همزمان صورت خواهد گرفت.

ماده ۴- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نسبت به صدور و انتقال اسناد املاک موضوع ماده (۱) این قانون به نام سازمان و یا وزارت مسکن و شهرسازی و یا اشخاص حقیقی و حقوقی معرفی شده، حسب مورد، اقدام نماید.

ماده ۵- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است در جهت احداث زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی نسبت به واگذاری اراضی ملی و دولتی غیرمستعد کشاورزی موردنظر به‌طور رایگان به وزارت مسکن و شهرسازی مبادرت نماید.

ماده ۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی می‌باید برای تأمین تأسیسات زیربنایی و سایر نیازهای مربوط هرگونه اقدام لازم را حسب نظر وزارت مسکن و شهرسازی در خصوص احداث زندان‌های جدید معمول دارند.

ماده ۷- مقررات این قانون موجب حذف اعتبارات طرح‌های عمرانی سازمان، در مواردی که مربوط به ایجاد زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی نمی‌باشد تا زمان اتمام انتقال زندان‌ها به خارج از شهرها نمی‌گردد.

ماده ۸- آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و دادگستری با هماهنگی سازمان تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور که در این قانون سازمان نامیده می‌شود، تبدیل می‌گردد. این سازمان زیر نظر شورای عالی قضایی انجام وظیفه خواهد کرد.

ماده ۲- وظایف سازمان به شرح زیر است:

الف- اداره کلیه امور مربوط به زندان‌ها، بازداشتگاه‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و مؤسسات صنعتی و کشاورزی و خدماتی وابسته به آنها.
ب- ایجاد امکانات و تسهیلات لازم در زمینه اصلاح و ارشاد و آموزش زندانیان و اشتغال و حرفه‌آموزی آنها.

ج- کمک به رفع مشکلات مادی و معنوی خانواده زندانیان.

د- جذب کمک‌های مردمی و مؤسسات خیریه.

ه- برنامه‌ریزی جهت اشتغال زندانیان داوطلب کار با استفاده از امکانات سازمان و نیز سرمایه‌های دولتی، بانک‌ها، تعاونی‌ها، بخش خصوصی و تلاش در جهت خودکفایی زندان‌ها.

و- تهیه آمار و اطلاعات لازم به منظور استفاده در مطالعات مربوط به جرم‌شناسی و ارائه آن به شورای عالی قضایی و کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی.

ز- تهیه و فهرست اسامی زندانیان محکوم واجد شرایط عفو یا تخفیف مجازات و ارائه آن به دیوان عالی کشور و همچنین پیشنهاد آزادی مشروط به مقامات قضایی مربوط.

ح- برنامه‌ریزی برای مراقبت بعد از خروج با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط.

ماده ۳- رئیس سازمان به پیشنهاد دادستان کل کشور و با تصویب شورای عالی قضایی برای دو سال منصوب می‌شود و نصب مجدد وی بلامانع است. عزل

رئیس سازمان با شورای عالی قضایی خواهد بود.

ماده ۴- بودجه سازمان در ردیف مستقل همه‌ساله در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

ماده ۵^۱- کلیه دارایی‌ها و اموال منقول و غیر منقول که تا تاریخ تصویب این قانون مربوط به اداره زندان‌ها و امور زندانیان است، از قبیل انبارها، ساختمان‌ها، وسائل نقلیه، ملزومات و تجهیزات و بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها از طرف دادستانی کل کشور، شهربانی جمهوری اسلامی ایران، کمیته انقلاب اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران و وزارت اطلاعات همراه با اعتبارات مربوط در بودجه کل کشور به این سازمان منتقل می‌شود.

رئیس سازمان و رئیس دستگاه مربوط حسب مورد ظرف سه ماه تحویل و تحول‌های مربوط به این ماده را انجام داد و در موارد اختلاف، نظردادستان کل کشور قطعی خواهد بود.

تبصره- تا زمانی که نقل و انتقال و تفکیک اماکن مربوط به زندان‌ها صورت نگرفته است دستگاه‌های مذکور در این ماده موظفند امور زندان‌ها را کماکان با همکاری و نظارت سازمان اداره نمایند.

ماده ۶- انتظامات و حفاظت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها با سازمان است. سازمان موظف است نیروهای موردنیاز خود را از بین نیروهای نظامی و انتظامی موجود با هماهنگی مسئولین مربوط گزینش نماید. نیروهای مذکور پس از گزینش با

۱- تفسیر قانونی در خصوص تعیین ساختمان‌های مشمول ماده ۵ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، موضوع استفسار -

آیا منظور از ساختمان‌های مربوط به اداره زندان‌ها و امور زندانیان موضوع ماده ۵ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ کلیه ساختمان‌هایی است که به‌عنوان زندان از آنها استفاده می‌شده است یا اماکنی که صرفاً به عنوان زندان ساخته شده‌اند؟

نظر مجلس -

ماده واحده - با عنایت به عموم ماده ۵ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، مقصود از کلیه اموال غیر منقول، اعم از ساختمان‌هایی است که به‌عنوان زندان ساخته شده یا به این عنوان از آنها استفاده می‌شده است.

اعتبارات مربوط به سازمان منتقل می‌شوند.

تبصره ۵- نیروهای نظامی و انتظامی اداری و خدماتی کنونی که در زندان‌ها استقرار دارند تا زمانی که مورد نیاز سازمان باشند عنوان مأمور به خدمت در اختیار سازمان باقی خواهند ماند.

ماده ۷- تشکیلات سازمان توسط وزیر دادگستری و سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رئیس سازمان تهیه و تصویب شورای عالی قضایی خواهد رسید.

ماده ۸- کلیه اختیارات شورای سرپرستی زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصرح در لایحه قانونی واگذاری اداره امور زندان‌ها به وزارت دادگستری مصوب ۱۳۵۸/۶/۱۳ شورای انقلاب اسلامی لایحه قانونی الحاقی به آن مصوب ۱۳۵۹/۲/۳ شورای انقلاب به سازمان واگذار می‌شود.

ماده ۹- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون توسط وزیر دادگستری و رئیس سازمان تهیه و به تصویب شورای عالی قضایی می‌رسد.

ماده ۱۰- از تاریخ اجرای این قانون، کلیه قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مغایر با آن لغو می‌گردد.

لایحه قانونی واگذاری اداره امور زندان‌ها به وزارت دادگستری مصوب ۱۳۵۸/۶/۱۲ نخست وزیر

ماده ۱- اداره کلیه امور مربوط به زندان‌ها و مؤسسات صنعتی و کشاورزی و سایر مؤسسات وابسته به آنها در سراسر کشور به وزارت دادگستری واگذاری می‌شود و به‌عنوان اداره کل زندان‌ها جزء سازمان وزارت دادگستری قرار می‌گیرد. تشکیلات و وضع استخدامی کارکنان اداره کل زندان‌ها و ترتیب اداره امور آن به‌موجب آیین‌نامه تعیین می‌شود. شورایی مرکب از سه نفر از کارکنان موظف دولت به منظور اداره امور زندان‌ها و اقدامات تأمین و تربیتی زیر نظر دادستان کل کشور تشکیل می‌شود و اعضای این شورا از طرف شورای عالی قضایی انتخاب خواهند شد. اداره امور زندان‌ها و مسائل مربوط به آن توسط این شورا طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای سرپرستی یا شورای عالی قضایی خواهد رسید.

تبصره ۱- قانون تأسیس سازمان اقدامات تأمینی و تربیتی مصوب ۵۶/۴/۷ و اساسنامه مربوط در قسمت‌هایی که مغایر با این لایحه قانونی است لغو می‌گردد.
تبصره ۲- تاریخ تحویل مؤسسات مذکور در این ماده و تصدی اداره امور آن توسط وزارت دادگستری از طرف این وزارتخانه اعلام خواهد شد.

ماده ۲- افسران، درجه‌داران، هم‌ردیفان و همچنین کارمندان و به‌طور کلی تمام پرسنل اداره کل زندان‌ها به صورت مأمور با رعایت قوانین و مقررات استخدامی خود در اختیار وزارت دادگستری قرار می‌گیرند و حقوق و مزایا آنان تا زمانی که در اداره کل زندان‌ها به خدمت اشتغال دارند از طرف وزارت دادگستری تأمین و پرداخت می‌شود.

ماده ۳- بودجه و اعتبارات مصوب اداره کل زندان‌ها و مؤسسات وابسته به آن (اعم از اعتبارات عمومی و عمرانی و اختصاصی) و کلیه وسائط نقلیه و تجهیزات فنی و ارتباطی و سلاح و ساختمان‌ها و به‌طور کلی تمام لوازمی که در

تاریخ تصویب این قانون جزء اموال اداره کل زندان‌ها و مؤسسات وابسته به آن است و نیز ساختمان‌های نیمه‌تمام زندان‌ها و مؤسسات وابسته که از محل بودجه عمرانی اداره کل زندان‌ها در حال حاضر به‌وسیله وزارت مسکن و شهرسازی یا هر مؤسسه دیگری در دست تهیه یا اجرا است عیناً به وزارت دادگستری منتقل می‌شود و وزارت مسکن و شهرسازی و یا مؤسسات مربوط آنها را طبق نظر وزارت دادگستری تکمیل و یا احداث نموده در اختیار این وزارتخانه قرار خواهند داد. سازمان برنامه‌بودجه موظف است نسب به انتقال اعتبارات مذکور در فوق اقدام کند.

ماده ۴- بودجه و اضافه اعتبارات مورد نیاز امور پرسنلی و تدارکات و تجهیزات لازم برای اداره امور زندان‌ها و مؤسسات وابسته به آن همه‌ساله توسط وزارت دادگستری تهیه و تحت عنوان برنامه‌های مشخص ضمن بودجه وزارت دادگستری پیشنهاد خواهد شد.

ماده ۵- خدمت قضایی که در اداره کل زندان‌ها یا کانون‌های اصلاح و تربیت انجام وظیفه می‌کنند خدمت قضایی محسوب است.

ماده ۶- ترفیع مأمورین زندان مأمور خدمت (افسران، درجه‌داران، هم‌ردیفان) با جلب نظر دادستان هر استان محل صورت خواهد گرفت و از جهت سایر ضوابط تابع شهربانی و مقررات مخصوص خود خواهند بود.

دادستان استان در این مورد نظر دادستان شهرستان یا رئیس دادگاه بخش مستقل حوزه خود را استفسار خواهد کرد.

ماده ۷- رسیدگی به تخلفات انتظامی مأمورین غیرقضایی زندان خواه به‌عنوان مأمور خدمت یا به‌عنوان مستخدم اداره کل زندان‌ها به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب وزیر دادگستری می‌رسد.

ماده ۸- کارکنان کانون‌های اصلاح و تربیت از مزایا و فوق‌العاده مخصوص مأموران اداره کل زندان‌ها استفاده خواهند کرد.

ماده ۹- در هر موقع که از طرف مأمورین قضایی یا انتظامی زندان‌های کشور در هر ناحیه تقاضای کمک از مأمورین لشگری یا سایر مأمورین انتظامی بشود مأموران مزبور مکلفند کمک‌های لازم را از حیث وسائل یا افراد سریعاً در اختیار

مأمورین زندان قرار دهند.

ماده ۱۰- وزارت دادگستری به منظور تربیت کادر تخصصی برای اداره امور زندان‌ها اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد و یا اشتغال افراد مذکور به تدریج کسانی که به صورت مأمور خدمت در اداره کل زندان‌ها انجام وظیفه می‌کنند به شهربانی باز خواهند گشت. شهربانی موظف است کلیه امکانات خود را برای تربیت کادر تخصصی در اختیار وزارت دادگستری قرار دهد و تا زمانی که کادر مذکور تکمیل نشده شهربانی حسب اعلام وزارت دادگستری تعداد افسر و درجه‌دار و هم‌ردیف موردنیاز را به‌عنوان مأمور خدمت در اختیار اداره کل زندان‌ها خواهد گذاشت.

ماده ۱۱- انتقال دائم مأمورین اداره کل زندان‌ها از شهربانی به وزارت دادگستری و تبدیل وضع استخدامی آنان مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب وزیر دادگستری و وزیر کشور می‌رسد.

ماده ۱۲- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون با تصویب وزیر دادگستری به موقع اجرا گذاشته می‌شود.

قانون مقررات اداری و استخدامی دادستانی کل، دادسراها، دادگاه‌های انقلاب اسلامی، سازمان زندان‌ها و سازمان قضایی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۰/۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- کارکنان و مستمیری‌بگیران دادستانی کل که قبلاً در خدمت دادستانی کل انقلاب اسلامی بوده‌اند و کارکنان دادسراها، دادگاه‌های انقلاب اسلامی، سازمان زندان‌ها و سازمان قضایی نیروهای مسلح به‌استثنای قضات و کارگران، مشمول قانون استخدام کشوری خواهند بود.

تبصره ۱- کارکنانی که تا تاریخ تصویب این قانون دارای حداقل دو سال خدمت تمام‌وقت در این دستگاه‌ها بوده باشند به‌مستخدم رسمی تبدیل وضع یافته و سایر کارکنان طبق مقررات قانون استخدام کشوری پس از گذراندن دوره آزمایشی به رسمی تبدیل خواهند شد.

تبصره ۲- در تعیین گروه شغلی کارکنان به‌هنگام تبدیل وضع به رسمی، شغل مورد تصدی آنان در تاریخ تصویب این قانون ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره ۳- کلیه سوابق خدمت تمام‌وقت کارکنان در دستگاه‌های موضوع این قانون از لحاظ پایه و بازنشستگی و وظیفه جزو خدمت دولتی آنان محسوب و منظور خواهد شد.

تبصره ۴- کارکنان دستگاه‌های موضوع این قانون به‌هنگام تبدیل وضع از شرط حداکثر سن مقرر در بند الف ماده ۱۴ قانون استخدام کشوری معاف خواهند بود.

تبصره ۵- کسور بازنشستگی سهم کارکنانی که به‌مستخدم رسمی تبدیل وضع می‌یابند بابت مدت خدمت تمام‌وقت آنان در دستگاه‌های موضوع این قانون بر اساس آخرین حقوق و فوق‌العاده شغل دریافتی قبل از اجرای این قانون طبق قانون استخدام کشوری حداکثر ظرف ۶۰ ماه از آنان کسر و به صندوق بازنشستگی کشوری واریز خواهد شد و کسور بازنشستگی سهم دستگاه بابت مدت مذکور طبق مقررات قانون استخدام کشوری ظرف مدت سه سال توسط

این دستگاه‌ها به صندوق مزبور پرداخت خواهد شد.
تبصره ۶- تشکیلات مربوط به دستگاه‌های این ماده وسیله وزیر دادگستری و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تأیید رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

تبصره ۷- آیین‌نامه نحوه تبدیل وضع کارکنان مشمول این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزیر دادگستری تهیه و پس از تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
تبصره ۸- کلیه قوانین و مقررات مغایر با مفاد این قانون بلااثر خواهد بود.

قانون تعلیق مجازات زندانیان مصوب ۱۳۳۱/۱۰/۱۴ مجلس

شورای ملی

ماده واحده- کلیه اشخاصی که به علت ارتکاب جنحه یا جنایت محکوم شده و فعلاً زندانی می‌باشند به‌استثنای محکومین به قتل عمد و راهزنی و سارقین مسلح هر گاه در مورد جنحه نصف و در مورد جنایت دوثلث از مدت مجازات درباره آنان اجرا شده و یا بشود از بقیه مدت مجازات مقرر معاف می‌شوند.

محکومین به جرم ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری و خیانت در امانت در صورتی از مقررات این ماده استفاده خواهند نمود که اصل مال یا قیمت یا مثل آن را از تاریخ تصویب این قانون در ظرف یک سال تسلیم و یا به وجه اطمینان‌بخشی تعهد نمایند.

کسی که به‌موجب این قانون از بقیه مجازات معاف می‌شود هر گاه در ظرف پنج سال مرتکب جنحه یا جنایت شود علاوه بر مجازات آن جرم بقیه مدت مجازات هم که از آن معاف شده در مورد او اجرا خواهد شد. دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون تا دو ماه لایحه ساختمان ده زندان و تکمیل زندان‌های فعلی را تهیه و به مجلس شورای ملی تقدیم نماید.

تبصره ۱- کسانی که به علت ارتکاب جنحه یا جنایت محکوم شده ولی به‌عنوانی از عناوین قانونی از قبیل مرض و غیره زندانی نگردیده یا موقتاً آزاد شده‌اند نیز مشمول این ماده خواهند بود.

تبصره ۲- این معافیت شامل آثار تبعی ناشی از محکومیت و مجازات معینه نخواهد بود.

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این قانون در کلیه مواردی که بازداشت افراد از جهت عدم تأدیه مال قانوناً تجویز شده مدت بازداشت به قرار روزی پنجاه ریال محسوب می‌شود.

قانون راجع به وادار نمودن محبوسین غیرسیاسی به کار مصوب ۱۳۱۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- اشخاصی که در نتیجه ارتکاب جرائم عادی (غیر سیاسی) محکوم به حبس شده یا بشوند و لاقلاً یک ثلث از مدت حبس درباره آنان اجرا شده ممکن است نسبت به بقیه مدت حبس در مؤسسات فلاحتی یا صنعتی وادار به کار و تحت حفاظت قرار داده شوند به شرایط ذیل:

۱- رضایت محبوسین جز در مورد محکومین به حبس با کار اجباری که در مورد آنها رضایت شرط نیست.

۲- در صورتی که محبوس خطرناک به جامعه یعنی به جرم بالطبعه یا بالحرفه یا بالعاده تشخیص نشود.

ماده ۲- در صورتی که محبوس بعد از انتقال به مؤسسات صنعتی یا فلاحتی مرتکب جنحه یا جنایتی بشود به محبس اعاده و علاوه بر مجازات جرمی که جدیداً مرتکب شده بقیه مدت مجازات جرم سابق از تاریخی که مرتکب جرم جدید شده درباره او اجرا می‌شود.

ماده ۳- ترتیب رسیدگی به حال محبوس از جهت احراز شرایط مذکوره در ماده اول نسبت به محکومین محاکم عدلیه با هیئتی خواهد بود که اعضای آن را وزارت عدلیه و اداره کل شهربانی و نسبت به محکومین محاکم نظامی با هیئتی خواهد بود که اعضای آن را وزارت جنگ و اداره کل شهربانی معین می‌نمایند.

ماده ۴- در مؤسساتی که محبوس مشغول کار می‌شود باید مؤسسه اجرت عمل محبوس را مثل سایر افراد بدهد که صرف معیشت خود و کسانی که تکفل معاش آنها بر عهده محبوس است بشود و در صورتی که اجرت او زائد بر معیشت خود و کسانش باشد زائد برای محبوس در صندوق مؤسسه ضبط می‌شود که در موقع استخلاص به او مسترد شود.

ماده ۵- ترتیب حفظ و مراقبت محبوسین بعد از انتقال به مؤسسات صنعتی و فلاحتی مطابق نظامنامه خواهد بود که وزارت جنگ و وزارت عدلیه و اداره کل شهربانی معین می‌نمایند.

ماده ۶- مخارج انتقال محبوس به مؤسسات مذکوره در صورت دارایی با خود محبوس است در صورتی که از خود دارایی نداشته باشد به عهده دولت است. چون به موجب قانون ۷ دی ماه ۱۳۱۴ (وزیر عدلیه مجاز است لوائح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه به موقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علی هذا قانون راجع به وادار نمودن محبوسین غیرسیاسی به کار که مشتمل بر شش ماده و در تاریخ دوازدهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و چهارده به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

قانون راجع به آزادی مشروط زندانیان مصوب ۱۳۳۷/۱۲/۲۳ مجلس شورای ملی

ماده واحده- هر کس که برای مرتبه اول به علت ارتکاب جنحه یا جنایت به مجازات حبس محکوم شده و در مورد جنحه نصف (لااقل سه ماه حبس) و در مورد جنایت دو ثلث از مدت مجازات را گذرانده باشد ممکن است به حکم دادگاه صادرکننده دادنامه قطعی محکومیت در صورت وجود شرایط زیر از آزادی مشروط استفاده نماید:

- ۱- هر گاه در مدت اجرا مجازات مستمراً حسن اخلاق نشان داده باشد.
- ۲- هر گاه از اوضاع و احوال محکوم پیش‌بینی شود که پس از آزادی دیگر مرتکب جرمی نخواهد شد.
- ۳- هر گاه تا آنجا که می‌توان از او انتظار داشت ضرر و زبانی که مورد حکم دادگاه یا مورد موافقت مدعی خصوصی واقع شده پرداخته باشد یا قرار پرداخت آن را بدهد.

تبصره ۱- محکومین به حبس دائم پس از گذراندن دوازده سال حبس ممکن است از آزادی مشروط استفاده نمایند.

تبصره ۲- صدور حکم آزادی مشروط منوط است به پیشنهاد دادیار ناظر زندان و موافقت دادستان دادگاه صادرکننده حکم و در صورت نبودن دادیار به پیشنهاد دادستان در پیشنهاد مزبور باید وجود شرایط بالا تصریح شده باشد در این مورد نظریاتی که انجمن حمایت زندانیان بدهد مورد توجه دادیار دادستان قرار خواهد گرفت.

تبصره ۳- صدور حکم آزادی مشروط کسانی که طبق احکام قطعی دادگاه‌های نظامی محکومیت حاصل می‌نمایند منوط است به پیشنهاد دادستان دادگاه صادرکننده حکم محکومیت و موافقت دادستان ارتش و صدور حکم از دادگاه صادرکننده حکم قطعی در صورتی که دادگاه نظامی صادرکننده حکم قطعی منحل شده یا بشود صدور حکم آزادی مشروط منوط به پیشنهاد دادستان ارتش و صدور حکم از یکی از شعب دادگاه تجدید نظر سازمانی و

دائمی دادرسی ارتش با رعایت مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره ۴- مدت آزادی مشروط اصولاً شامل بقیه مدت مجازات خواهد بود ولی دادگاه می‌تواند مدت آن را تغییر دهد و در هر حال کمتر از یک سال و زیادتیر از پنج سال نخواهد بود جز در مواردی که بقیه مدت کمتر از یک سال باشد که در آن صورت مدت آزادی مشروط معادل بقیه مدت حبس خواهد بود و در مورد حبس دائم مدت آزادی مشروط به پنج سال خواهد بود.

تبصره ۵- دادگاه صادرکننده حکم آزادی مشروط می‌تواند به پیشنهاد دادیار ناظر زندان و تقاضای دادستان برای مدت آزادی مشروط در ضمن حکم خود محدودیت‌هایی از قبیل اقامت در محل معین و خدمت در مؤسسات خیریه و یا صنعتی یا فلاحتی یا نزد کارفرمای معینی را مقرر بدارند.

تبصره ۶- چنانچه در مدت آزادی مشروط آزاد شده مرتکب جنحه یا جنایت شود با وجود اخطار رسمی دادگاه صادرکننده حکم آزادی مشروط تکرار در نقض محدودیت‌هایی که طبق تبصره ۴ مقرر گردیده بنماید و یا به هر طریق دیگری شایسته نبودن مشارالیه برای اعتمادی که به او شده است ثابت شود دادگاه به تقاضای دادستان مربوط حکم به بازگشت او به زندان برای اجرای بقیه مدت مجازات خواهد داد. مدتی که در آزادی مشروط گذشته جزء مدت محکومیت محسوب نخواهد شد.

تبصره ۷- هر گاه آزاد شده در تمام مدت آزادی مشروط مستمراً از خود حسن اخلاق و رفتار نشان دهد آزادی او قطعی خواهد شد و محکومین به حبس دائم پس از انقضاء مدت آزادی مشروط که زائد بر پنج سال نخواهد بود آزاد خواهند شد.

تبصره ۸- در مواردی که مجازات حبس توأم با غرامت باشد دادگاه وقتی که حکم آزادی مشروط را می‌دهد که محکوم‌علیه غرامت را پرداخته یاقراری برای پرداخت آن به دادستان داده باشد.

تبصره ۹- وزارت دادگستری و وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

از قانون آیین دادرسی کیفری

ماده ۵۱۳- اشخاص محکوم به حبس با ذکر مشخصات کامل، نوع جرم، میزان محکومیت، ایام بازداشت قبلی و مرجع صادرکننده حکم در برگه مخصوص، برای تحمل کیفر به زندان همان حوزه قضایی یا نزدیک‌ترین حوزه قضایی آن استان، حسب مورد، به همراه مأمور بدرقه زن و یا مرد و با رعایت موازین مراقبتی، اعزام و معرفی می‌شوند.

تبصره ۱- زندان‌ها به زندان بسته، نیمه‌باز، مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی از جم-له کانون اصلاح و تربیت برای اطفال و نوجوانان تقسیم می‌شود.

تبصره ۲- به جز مواردی که در قانون یا در حکم دادگاه تصریح شده است، محکومان با توجه به نوع و مدت محکومیت، پیشینه و شخصیتشان، بر اساس تصمیم شورای طبقه‌بندی و تأیید قاضی اجرای احکام در یکی از بخش‌های فوق نگهداری می‌شوند.

تبصره ۳- در صورتی که محل اقامت محکوم به حبس، خارج از حوزه دادگاه صادرکننده حکم باشد، نام‌برده برای تحمل ادامه حبس به زندان محل اقامت خود منتقل می‌شود؛ مگر اینکه این امر موجب مفسده باشد که در این صورت با تشخیص قاضی صادرکننده رأی قطعی به نزدیک‌ترین زندان به محل اقامت خود منتقل می‌شود. هزینه انتقال از محل اعتبارات قوه قضائیه پرداخت می‌شود.

ماده ۵۱۴- نگهداری محکومان و متهمان در یک مکان ممنوع است. نگهداری متهمان در بازداشتگاه‌ها و زیر نظر سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور صورت می‌گیرد.

ماده ۵۱۵- مدت تمام کیفرهای حبس از روزی شروع می‌شود که محکوم‌علیه به‌موجب حکم قطعی لازم‌الاجراء، حبس شود. چنانچه محکوم‌علیه پیش از صدور حکم به علت اتهام یا اتهاماتی که در همان پرونده مطرح بوده تحت نظر یا بازداشت شده باشد، مدت بازداشت قبلی از میزان حبس او کسر می‌شود.

تبصره- اگر مدت زمان تحت نظر یا بازداشت شدن متهم کمتر از بیست و چهار

ساعت باشد، در احتساب ایام بازداشت، یک روز محاسبه می‌شود.

ماده ۵۱۶- در مورد محکومیت به مجازات‌های جایگزین حبس، شلاق و جزای نقدی، ایام بازداشت قبلی موضوع ماده (۵۱۵) به شرح زیر محاسبه می‌شود:

الف- به ازای هر روز بازداشت قبلی، یک روز جزای نقدی روزانه، هشت ساعت خدمات عمومی و پنج روز از دوره مراقبت کسر می‌شود.

ب- در مورد محکومیت به شلاق به‌عنوان مجازات تعزیری به ازای هر روز بازداشت قبلی، سه ضربه از شلاق کسر می‌شود.

پ- در مورد محکومیت به جزای نقدی، مطابق مقررات فصل مربوط به نحوه اجرای محکومیت‌های مالی اقدام می‌شود.

ماده ۵۱۷- چنانچه قاضی صادرکننده حکم، ایام بازداشت قبلی را محاسبه نکرده باشد، قاضی اجرای احکام کیفری به احتساب این ایام، حسب ملاک‌های موضوع مواد فوق اقدام می‌کند.

ماده ۵۱۸- قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است دستور تعیین وقت پرونده محکوم به حبس را به گونه‌ای صادر کند که حداقل ده روز پیش از اتمام مدت حبس، پرونده تحت نظر قرار گیرد تا با تعیین تاریخ اتمام مدت حبس محکوم‌علیه، دستور آزادی وی را در تاریخ یادشده صادر و به زندان اعلام کند. رئیس زندان نیز مکلف است پس از اتمام مدت حبس چنانچه محکوم‌علیه به اتهام دیگری در بازداشت نباشد، فوری برای آزادی زندانی اقدام نماید و نتیجه اقدامات را بلافاصله به قاضی اجرای احکام کیفری اعلام کند.

تبصره- در صورتی که تخلف از این ماده منجر به حبس بیش از مدت مقرر در رأی گردد، قاضی اجرای احکام کیفری علاوه بر محکومیت انتظامی تا درجه چهار، طبق مواد (۱۴) و (۲۵۵) این قانون مسئول پرداخت خسارت حبس اضافی به محکوم‌علیه است.

ماده ۵۱۹- رئیس زندان مکلف است هرگونه انتقال یا اعزام زندانی به زندان یا حوزه‌های قضایی دیگر و نیز بازگشت وی را بلافاصله و حسب مورد، به قاضی اجرای احکام کیفری یا مرجع قضایی مربوط به‌طور کتبی و با ذکر ادله و سوابق

اطلاع دهد.

ماده ۵۲۰- محکومان می‌توانند در صورت رعایت ضوابط و مقررات زندان و مشارکت در برنامه‌های اصلاحی و تربیتی و کسب امتیازات لازم پس از سپردن تأمین مناسب، ماهانه حداکثر سه روز از مرخصی برخوردار شوند. در موارد بیماری حاد یا فوت بستگان نسبی و سببی درجه یک از طبقه اول یا همسر و یا ازدواج فرزندان، زندانی می‌تواند به تشخیص دادستان حداکثر تا پنج روز از مرخصی استفاده نماید. تعیین مقررات موضوع این ماده و امتیاز هر یک از برنامه‌های اصلاحی و تربیتی، چگونگی انطباق وضعیت زندانیان با شرایط تعیین‌شده و نحوه اعطای مرخصی به آنان به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۱- در موارد شمول قسمت دوم این ماده، در صورت عجز از فراهم نمودن تأمین، اعزام محکوم تحت مراقبت مأموران، یک روز در ماه و به مدت ده ساعت بلامانع است.

تبصره ۲- اعزام متهمان بازداشت‌شده به مرخصی تنها به مدت و به شرح مقرر در تبصره فوق و با نظر مرجع صدور قرار جایز است.

تبصره ۳- در مواردی که زندانی دارای شاکی خصوصی است و بنا به تشخیص دادستان یا قاضی اجرای احکام، اعطای مرخصی می‌تواند در جلب رضایت شاکی مؤثر باشد، زندانی می‌تواند علاوه بر مرخصی مذکور در این ماده پس از سپردن تأمین مناسب، در طول مدت حبس یک نوبت دیگر و حداکثر به مدت هفت روز از مرخصی استفاده نماید. در صورتی که محکوم بتواند بخشی از خسارت شاکی را پرداخت یا رضایت او را جلب کند، این مرخصی فقط برای یک بار دیگر به مدت هفت روز تمدید می‌شود.

تبصره ۴- محکومانی که به‌موجب قانون مشمول مقررات تعلیق اجرای مجازات نمی‌شوند، پس از تحمل یک سوم از میزان مجازات با رعایت شرایط مندرج در صدر ماده و به تشخیص دادستان می‌توانند در هر چهار ماه حداکثر پنج روز از مرخصی برخوردار شوند.

تبصره ۵- رئیس قوه قضائیه می‌تواند به مناسبت‌های ملی و مذهبی علاوه بر سقف تعیین‌شده در این قانون، حداکثر دو بار در سال به زندانیان واجد شرایط، مرخصی اعطا کند.

تبصره ۶- مواردی که شخص باید به‌موجب مقررات شرعی به‌طور دائم در زندان باشد از شمول مقررات این ماده و تبصره‌های آن خارج است.

ماده ۵۲۱- در صورتی که مجازات حبس با انفصال موقت از خدمت توأم باشد، اجرای مجازات انفصال موقت از زمان پایان یافتن مجازات حبس شروع می‌شود.

تبصره - مدت زمانی که محکوم‌علیه پیش از صدور حکم قطعی به‌موجب الزامات قانونی از خدمت معلق شده است، از میزان محکومیت وی به انفصال موقت کسر می‌شود.

ماده ۵۲۲- در صورتی که مداوای محکوم به حبس در خارج از زندان ضروری باشد، قاضی اجرای احکام کیفری، مدت زمان مورد نیاز برای مداوا را با توجه به نظر پزشکی قانونی تعیین می‌کند و با اخذ تأمین متناسب، اجرای حبس را به تعویق می‌اندازد و هرگاه محکوم‌علیه تأمین متناسب ندهد، معالجه وی در بیمارستان تحت نظر ضابطان صورت می‌گیرد و مدت معالجه جزء محکومیت وی محسوب می‌شود.

تبصره - مفاد این ماده از جهت اعزام برای مداوای سایر افرادی که در حبس به سر می‌برند، نیز اجرا می‌شود.

ماده ۵۲۳- اطفال تا سن دو سال تمام را نباید از مادری که محکوم به حبس یا تبعید شده است جدا کرد، مگر آنکه مصلحت طفل اقتضاء کند. در این صورت کودک به پدر و در صورت فقدان یا عدم صلاحیت وی به ترتیب به جد پدری یا وصی آنها و یا نزدیکان وی با رعایت مراتب ارث و در صورت فقدان یا عدم صلاحیت آنان، به مؤسسات ذی‌صلاح سپرده می‌شود.

ماده ۵۲۴- در صورت ارتکاب تخلف انضباطی توسط زندانی، یکی از تنبیهات زیر با رعایت تناسب از سوی شورای انضباطی تعیین و پس از تأیید قاضی اجرای احکام اجرا می‌شود:

الف- انتقال از مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال به زندان بسته یا نیمه‌باز

ب- محرومیت از ملاقات حداکثر تا سه نوبت

پ- محرومیت از مرخصی حداکثر تا سه ماه

ت- محرومیت از پیشنهاد عفو و آزادی مشروط حداکثر تا شش ماه

ماده ۵۲۵- کانون‌های اصلاح و تربیت، اماکنی هستند که برای نگهداری و تربیت اطفال و نوجوانان موضوع این قانون توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، در مراکز استان‌ها و به تناسب نیاز و ضرورت با تشخیص رئیس قوه قضائیه در سایر مناطق کشور ایجاد شده‌اند و یا ایجاد می‌شوند.

ماده ۵۲۶- قضات دادگاه اطفال و نوجوانان مکلفند برای بررسی وضعیت قضایی مددجویان و طرز تعلیم و تربیت و پیشرفت اخلاقی آنان، حداقل هر ماه یک بار از کانون اصلاح و تربیت حوزه محل خدمت خود بازدید به عمل آورند. این امر مانع اجرای وظایف قانونی دادستان نیست.

ماده ۵۲۷- هرگاه حسب گزارش مدیران کانون، رفتار و اخلاق طفل یا نوجوانی، موجب فساد اخلاق اطفال و یا نوجوانان دیگر گردد، در صورت احراز موضوع توسط قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان و به دستور وی، طفل یا نوجوان مذکور در محل دیگری در همان قسمت نگهداری می‌شود و پس از اصلاح اخلاق و رفتارش با دستور دادگاه به محل قبلی بازگردانده می‌شود.

ماده ۵۲۸- آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه نگهداری و طبقه‌بندی محکومان و متهمان، اشتغال و حرفه‌آموزی آنان، برنامه‌های بازپروری، نحوه ملاقات زندانیان، نحوه اداره کانون‌های اصلاح و تربیت و کیفیت اصلاح و تربیت اطفال و نوجوانان در آنجا، طبقه‌بندی اطفال و نوجوانان از حیث جنس، سن، نوع جرائم و امور اجرایی این کانون‌ها و نحوه اجرای مجازات حبس ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

از قانون آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

ماده ۶۴۳- متهمان و محکومان دادرسی و دادگاه‌های نظامی با رعایت مقررات اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در بازداشتگاه‌های رسمی و زندان‌های مستقل از سایر متهمان و زندانیان نگهداری می‌شوند. نگهداری محکومان و متهمان در یک مکان ممنوع است.

ماده ۶۴۴- در صورت تقاضای متهمان و محکومان نظامی سایر مراجع قضایی و موافقت دادستان مربوط و دادستان نظامی استان، این افراد مدت بازداشت یا محکومیت حبس خود را در بازداشتگاه‌ها و زندان‌های نظامی سپری می‌نمایند. **تبصره-** محکومان غیرنظامی دادگاه‌های نظامی و محکومان نظامی که محکومیت آنان منجر به اخراج می‌شود با رعایت مقررات فوق جهت تحمل محکومیت حبس به زندان‌های عمومی معرفی می‌شوند.

ماده ۶۴۵- تا زمانی که بازداشتگاه‌ها و زندان‌های نظامی احداث نگردیده است و یا ظرفیت پذیرش آنها متناسب با تعداد متهمان و محکومان نظامی نباشد، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی مکلف است افراد مزبور را در بند اختصاصی نظامیان نگهداری نماید.

ماده ۶۴۶- نحوه نگهداری محکومان و متهمان دادرسی و دادگاه‌های نظامی با رعایت آیین‌نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور برابر آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور با همکاری سازمان قضایی تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۶۴۷- دادستان نظامی بر امور بازداشتگاه‌ها و زندان‌های نظامی حوزه قضایی خود نظارت کامل دارد. اجرای این ماده نافی اختیارات قانونی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور نیست.

ماده ۶۴۸- مواردی که مقررات ویژه‌ای برای دادرسی جرائم نیروهای مسلح مقرر نگردیده است؛ تابع مقررات عمومی آیین دادرسی کیفری است.

از قانون مجازات اسلامی

ماده ۶۴- مجازات‌های جایگزین حبس عبارت از دوره مراقبت، خدمات عمومی رایگان، جزای نقدی، جزای نقدی روزانه و محرومیت از حقوق اجتماعی است که در صورت گذشت شاکی و وجود جهات تخفیف با ملاحظه نوع جرم و کیفیت ارتکاب آن، آثار ناشی از جرم، سن، مهارت، وضعیت، شخصیت و سابقه مجرم، وضعیت بزه‌دیده و سایر اوضاع و احوال، تعیین و اجرا می‌شود.

تبصره- دادگاه در ضمن حکم، به سنخیت و تناسب مجازات مورد حکم با شرایط و کیفیات مقرر در این ماده تصریح می‌کند. دادگاه نمی‌تواند به بیش از دو نوع از مجازات‌های جایگزین حکم دهد.

ماده ۶۵- مرتکبان جرائم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آنها سه ماه حبس است به‌جای حبس به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند.

ماده ۶۶- مرتکبان جرائم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آنها نود و یک روز تا شش ماه حبس است به‌جای حبس به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند مگر این‌که به دلیل ارتکاب جرم عمدی دارای سابقه محکومیت کیفری به شرح زیر باشند و از اجرای آن پنج سال نگذشته باشد:

الف- بیش از یک فقره سابقه محکومیت قطعی به حبس تا شش ماه یا جزای نقدی بیش از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا شلاق تعزیری
ب- یک فقره سابقه محکومیت قطعی به حبس بیش از شش ماه یا حد یا قصاص یا پرداخت بیش از یک‌پنجم دیه.

ماده ۶۷- دادگاه می‌تواند مرتکبان جرائم عمدی را که حداکثر مجازات قانونی آنها بیش از شش ماه تا یک سال حبس است به مجازات جایگزین حبس محکوم کند، در صورت وجود شرایط ماده (۶۶) این قانون اعمال مجازات‌های جایگزین حبس ممنوع است.

ماده ۶۸- مرتکبان جرائم غیرعمدی به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند مگر این‌که مجازات قانونی جرم ارتكابی بیش از دو سال حبس باشد که در این صورت حکم به مجازات جایگزین حبس، اختیاری است.

- ماده ۶۹-** مرتکبان جرایمی که نوع یا میزان تعزیر آنها در قوانین موضوعه تعیین نشده است به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند.
- ماده ۷۰-** دادگاه ضمن تعیین مجازات جایگزین، مدت مجازات حبس را نیز تعیین می‌کند تا در صورت تعذر اجرای مجازات جایگزین، تخلف از دستورها یا عجز از پرداخت جزای نقدی، مجازات حبس اجرا شود.
- ماده ۷۱-** اعمال مجازات‌های جایگزین حبس در مورد جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور ممنوع است.
- ماده ۷۲-** تعدد جرائم عمدی که مجازات قانونی حداقل یکی از آنها بیش از شش ماه حبس باشد مانع از صدور حکم به مجازات جایگزین حبس است.
- ماده ۷۳-** در جرائم عمدی که مجازات قانونی آنها بیش از یک سال حبس است در صورت تخفیف مجازات به کمتر از یک سال، دادگاه نمی‌تواند به مجازات جایگزین حبس حکم نماید.
- ماده ۷۴-** مقررات این فصل در مورد احکام قطعی که پیش از لازم‌الاجرا شدن این قانون صادر شده است اجرا نمی‌شود.
- ماده ۷۵-** همراه بودن سایر مجازات‌ها با مجازات حبس، مانع از صدور حکم به مجازات جایگزین حبس نیست. در این صورت دادگاه می‌تواند به مجازات‌های مذکور همزمان با مجازات جایگزین حبس حکم دهد.
- ماده ۷۶-** ملاک تعیین صلاحیت دادگاه و تجدیدنظرخواهی از حکم محکومیت به مجازات جایگزین حبس، مجازات قانونی جرم ارتكابی است.
- ماده ۷۷-** قاضی اجرای احکام می‌تواند با توجه به وضعیت محکوم و شرایط و آثار اجرای حکم، تشدید، تخفیف، تبدیل یا توقف موقت مجازات مورد حکم را به دادگاه صادرکننده رأی پیشنهاد کند.
- قاضی مذکور به تعداد لازم مددکار اجتماعی و مأمور مراقبت در اختیار دارد.
- ماده ۷۸-** محکوم در طول دوره محکومیت باید تغییراتی نظیر تغییر شغل و محل اقامت را که مانع یا مخل اجرای حکم باشد به قاضی اجرای احکام اطلاع دهد.
- ماده ۷۹-** تعیین انواع خدمات عمومی و دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی

و عمومی پذیرنده محکومان و نحوه همکاری آنان با قاضی اجرای احکام و محکوم، به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به وسیله وزارتخانه‌های کشور و دادگستری تهیه می‌شود و با تأیید رئیس قوه قضاییه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. مقررات این فصل پس از تصویب آیین‌نامه موضوع این ماده لازم‌الاجرا می‌شود.

ماده ۸۰- چنانچه رعایت مفاد حکم دادگاه از سوی محکوم حاکی از اصلاح رفتار وی باشد دادگاه می‌تواند به پیشنهاد قاضی اجرای احکام برای یک بار بقیه مدت مجازات را تا نصف آن تقلیل دهد.

ماده ۸۱- چنانچه محکوم از اجرای مفاد حکم یا دستورهای دادگاه تخلف نماید، به پیشنهاد قاضی اجرای احکام و رأی دادگاه برای بار نخست یک‌چهارم تا یک‌دوم به مجازات مورد حکم افزوده می‌شود و در صورت تکرار، مجازات حبس اجرا می‌گردد.

تبصره- دادگاه در متن حکم آثار تبعیت و تخلف از مفاد حکم را به‌طور صریح قید و به محکوم تفهیم می‌کند. قاضی اجرای احکام نیز در ضمن اجرا با رعایت مفاد حکم دادگاه و مقررات مربوط، نحوه نظارت و مراقبت بر محکوم را مشخص می‌نماید.

ماده ۸۲- چنانچه اجرای تمام یا بخشی از مجازات‌های جایگزین حبس با مانعی مواجه گردد، مجازات مورد حکم یا بخش اجرا نشده آن بعد از رفع مانع اجرا می‌گردد. چنانچه مانع مذکور به واسطه رفتار عمدی محکوم و برای متوقف کردن مجازات ایجاد گردد مجازات اصلی اجرا می‌شود.

ماده ۸۳- دوره مراقبت دوره‌ای است که طی آن محکوم، به حکم دادگاه و تحت نظارت قاضی اجرای احکام به انجام یک یا چند مورد از دستورهای مندرج در تعویق مراقبتی به شرح ذیل محکوم می‌گردد:

الف- در جرایمی که مجازات قانونی آنها حداکثر سه ماه حبس است، تا شش ماه.

ب- در جرایمی که مجازات قانونی آنها نود و یک روز تا شش ماه حبس است و جرایمی که نوع و میزان تعزیر آنها در قوانین موضوعه تعیین نشده است، شش

ماه تا یک سال.

پ- در جرایمی که مجازات قانونی آنها بیش از شش ماه تا یک سال است؛ یک تا دو سال.

ت- در جرائم غیر عمدی که مجازات قانونی آنها بیش از یک سال است؛ دو تا چهار سال.

ماده ۸۴- خدمات عمومی رایگان، خدماتی است که با رضایت محکوم برای مدت معین به شرح ذیل مورد حکم واقع می‌شود و تحت نظارت قاضی اجرای احکام اجرا می‌گردد:

الف- جرائم موضوع بند (الف) ماده (۸۳) تا دویست و هفتاد ساعت.

ب- جرائم موضوع بند (ب) ماده (۸۳) دویست و هفتاد تا پانصد و چهل ساعت.

پ- جرائم موضوع بند (پ) ماده (۸۳) پانصد و چهل تا هزار و هشتاد ساعت.
ت- جرائم موضوع بند (ت) ماده (۸۳) هزار و هشتاد تا دو هزار و صد و شصت ساعت.

تبصره ۱- ساعات ارائه خدمت عمومی برای افراد شاغل بیش از چهار ساعت و برای افراد غیر شاغل بیش از هشت ساعت در روز نیست. در هر حال ساعات ارائه خدمت در روز نباید مانع امرار معاش متعارف محکوم شود.

تبصره ۲- حکم به ارائه خدمت عمومی مشروط به رعایت همه ضوابط و مقررات قانونی مربوط به آن خدمت از جمله شرایط کار زنان و نوجوانان، محافظت‌های فنی و بهداشتی و ضوابط خاص کارهای سخت و زیان‌آور است.

تبصره ۳- دادگاه نمی‌تواند به بیش از یک خدمت عمومی مقرر در آیین‌نامه موضوع این فصل حکم دهد. در هر حال در صورت عدم رضایت محکوم، به انجام خدمات عمومی، مجازات اصلی مورد حکم واقع می‌شود.

تبصره ۴- قاضی اجرای احکام می‌تواند بنا به وضع جسمانی و نیاز به خدمات پزشکی یا معذوریت‌های خانوادگی و مانند آنها، انجام خدمات عمومی را به‌طور موقت و حداکثر تا سه ماه در طول دوره، تعلیق نماید یا تبدیل آن را به مجازات جایگزین دیگر به دادگاه صادرکننده حکم پیشنهاد دهد.

ماده ۸۵- جزای نقدی روزانه عبارت است از یک هشتم تا یک چهارم درآمد روزانه محکوم که به شرح زیر مورد حکم واقع می‌شود و با نظارت اجرای احکام وصول می‌گردد:

الف- جرائم موضوع بند (الف) ماده (۸۳) تا یکصد و هشتاد روز
ب- جرائم موضوع بند (ب) ماده (۸۳) یکصد و هشتاد تا سیصد و شصت روز
پ- جرائم موضوع بند (پ) ماده (۸۳) سیصد و شصت تا هفتصد و بیست روز
ت- جرائم موضوع بند (ت) ماده (۸۳) هفتصد و بیست تا هزار و چهارصد و چهل روز

تبصره- محکوم موظف است در پایان هر ماه ظرف ده روز مجموع جزای نقدی روزانه آن ماه را پرداخت نماید.

ماده ۸۶- میزان جزای نقدی جایگزین حبس به شرح زیر است:

الف- جرائم موضوع بند (الف) ماده (۸۳) تا نه میلیون (۹/۰۰۰/۰۰۰) ریال
ب- جرائم موضوع بند (ب) ماده (۸۳) از نه میلیون (۹/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا هجده میلیون (۱۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال
پ- جرائم موضوع بند (پ) ماده (۸۳) از هجده میلیون (۱۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا سی و شش میلیون (۳۶/۰۰۰/۰۰۰) ریال
ت- جرائم موضوع بند (ت) ماده (۸۳) از سی و شش میلیون (۳۶/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا هفتاد و دو میلیون (۷۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال

ماده ۸۷- دادگاه می‌تواند ضمن حکم به مجازات جایگزین حبس، با توجه به جرم ارتكابی و وضعیت محکوم، وی را به یک یا چند مورد از مجازات‌های تبعی و یا تکمیلی نیز محکوم نماید. در این صورت مدت مجازات مذکور نباید بیش از دو سال شود.

بخش دوم

آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و تصویب نامه‌ها

آیین‌نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

بخش نخست: امور کلی

فصل نخست: تعریف‌ها و واژه‌شناسی

ماده ۱- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمانی است مستقل که به‌طور مستقیم زیر نظر رئیس قوه قضاییه انجام‌وظیفه می‌نماید و به اختصار در این آیین‌نامه سازمان نامیده می‌شود.

ماده ۲- همه‌ساله در موعد مقرر بودجه سازمان در ردیف مستقل پیش‌بینی می‌شود و پس از موافقت رئیس قوه قضاییه برای تصویب به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال می‌گردد.

ماده ۳- زندان محلی است که در آن محکومانی که حکم آنان قطعی شده است با معرفی مقام‌های صلاحیت‌دار قضایی و قانونی برای مدت معین یا به‌طور دائم به‌منظور تحمل کیفر، با هدف حرفه‌آموزی، بازپروری و بازسازی نگه‌داری می‌شوند.

ماده ۴- بازداشتگاه، محل نگه‌داری متهمانی است که با قرار کتبی مقام‌های صلاحیت‌دار قضایی تا اتخاذ تصمیم نهایی به آنجا معرفی می‌شوند.

تبصره ۱- تا هنگامی که بازداشتگاه‌های موضوع این ماده ایجاد نشده است، در زندان‌ها محل جداگانه طبقه‌بندی شده‌ای برای نگه‌داری متهمان تحت قرار در نظر گرفته می‌شود و نگه‌داری متهمان با محکومان در یک مکان ممنوع است.

تبصره ۲- با اجرای طرح ساماندهی منطقه‌ای زندان‌های کشور که از سوی سازمان تعیین و ابلاغ می‌شود می‌توان محکومان به حبس‌های کوتاه مدت تا ۶ ماه را در بازداشتگاه نگه‌داری کرد.

ماده ۵- زندان‌ها به زندان بسته، مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال که خود شامل مؤسسه‌های حرفه‌آموزی و کاردرمانی (اردوگاه) است، تقسیم می‌شوند.

تبصره - مؤسسه کیفری اعم از زندان، مرکز حرفه‌آموزی و اشتغال، و سایر مؤسسه‌های تخصصی یا مراکزی است که در این آیین‌نامه، نام آنها ذکر شده

است.

ماده ۶- زندان بسته، زندانی است محصور که با برج‌های دیده‌بانی در پوشش داخلی و خارجی دارای حفاظت کامل باشد.

تبصره- در این نوع زندان، محکومان شب‌ها در خوابگاه‌های اختصاصی یا گروهی نگهداری و روزها از برنامه‌های آموزشی و فنی حرفه‌ای، و تفریحی استفاده می‌نمایند و در کارگاه‌های داخل زندان به کار گمارده می‌شوند.

ماده ۷- مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال مکانی است که می‌تواند محصور و در پوشش خارجی دارای حفاظت مناسب یا نامحصور و بدون حفاظت و مأمور انتظامی و یا در حالتی بینابین باشد که در آن محکومان به‌طور گروهی به کار اعزام می‌گردند و پس از خاتمه کار دوباره به آسایشگاه‌های خود بازگشت داده می‌شوند.

تبصره- سازمان می‌تواند برنامه‌های حرفه‌آموزی، آموزش و اصلاح را در مورد متهمان نیز اجرا نماید.

ماده ۸- کلیه محکومان با توجه به نوع و میزان محکومیت، پیشینه کیفری، شخصیت، اخلاق و رفتار بر اساس تصمیم شورای طبقه‌بندی، حسب مورد در زندان‌های بسته یا مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال نگهداری می‌شوند، مگر آن که مقام قضایی صادرکننده حکم در رأی صادره محل خاصی را برای نگهداری محکوم تعیین نموده باشد.

تبصره- محکومانی که در مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال مرتکب تخلف گردند با نظر شورای انضباطی به زندان بسته منتقل خواهند شد.

ماده ۹- رئیس‌ان مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال باید به شیوه‌های مقتضی طرز اخلاق و رفتار و نظم و ترتیب کار محکومان را کنترل نمایند.

تبصره- کارکنان مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال موظفند، طرز رفتار و اخلاق و نظم و ترتیب کار محکومان را برابر مقررات سازمان کنترل نموده و تخلف‌های آنان را به سرعت به اطلاع رئیس مؤسسه مربوط برسانند. در این صورت رئیس مرکز ظرف مدت بیست و چهار ساعت مراتب را جهت اتخاذ تصمیم به شورای انضباطی منعکس خواهد کرد.

ماده ۱۰- رئیس‌ان مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال موظفند پس از ورود محکومان، آنان را با برنامه‌ریزی آموزشی و حرفه‌آموزی مؤسسه‌ها آشنا نمایند.

ماده ۱۱- محکومانی که در مراکز حرفه‌آموزی، اشتغال می‌یابند در تمامی ساعت‌های کار و حرفه‌آموزی، حق خروج از محل کار را نداشته و پس از خروج از آسایشگاه باید به‌طور مستقیم به محل کار رفته و به‌موقع نیز مراجعت نمایند. زمان ورود و خروج آنان در محل کار به دقت باید ثبت شود.

تبصره- در هر مورد که محکوم مقررات مربوط را رعایت ننماید و یا صلاحیت حرفه‌آموزی و کار در محل‌های یادشده را نداشته باشد با نظر رئیس مرکز به زندان بسته اعزام گشته تا حسب مورد تصمیم نهایی از سوی شورای طبقه‌بندی و انضباطی مربوط اتخاذ گردیده و مراتب به قاضی ناظر زندان جهت اطلاع اعلام گردد.

ماده ۱۲- مؤسسه کاردرمانی (اردوگاه)، مرکزی است برای نگهداری متهمان و محکومان جرائم مواد مخدر و اعتیاد.

ماده ۱۳- محکومان بنابر تصمیم شورای طبقه‌بندی به‌منظور اشتغال به کار یا حرفه‌آموزی به مؤسسه‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی زیر اعزام می‌شوند:

۱- مؤسسه‌های درون زندان (این مؤسسه‌ها ممکن است در مالکیت زندان باشد یا به سایر سازمان‌های دولتی یا مؤسسه‌های خیریه یا تعاونی‌ها یا بخش خصوصی تعلق داشته و زندان مجاز به استفاده از آنان باشد).

۲- مؤسسه‌های خارج از سازمان (این مؤسسه‌ها ممکن است در مالکیت سازمان باشد یا به سایر سازمان‌های دولتی یا غیردولتی یا عام‌المنفعه یا مؤسسه‌های خیریه یا تعاونی‌ها یا بخش خصوصی تعلق داشته و زندان مجاز به استفاده از آنها باشد).

تبصره ۱- مؤسسه‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی با توجه به وضعیت ساختمان و کیفیت حفاظت آنها به پیشنهاد رئیس مؤسسه و تشخیص رئیس سازمان می‌توانند به‌عنوان مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال تلقی گردند.

تبصره ۲- مؤسسه‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی خارج از سازمان باید دست‌کم واجد محل‌های کافی، جهت نمازخانه، کتابخانه، وسایل ارتباط جمعی،